

Rudolf Steinerschool

Daar krijg je zin in leren

Schoolgids deel 3

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

School **Rudolf Steinerschool 09NN00**
Adres **Sperwerstraat 1, 1826 KL Alkmaar**
Website www.rsteinerschool.nl

Samenwerkingsverband **Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland**
Werkgebied **Alkmaar-Noord/ Oudorp**
Website www.ppo-nk.nl

Vastgesteld te Alkmaar d.d. 05-07-2017
Bijgesteld d.d. 18-03-2019

Inhoud

Schoolondersteuningsprofiel (SOP).....	1
1. Inleiding.....	1
1.1 Wat is een schoolondersteuningsprofiel?.....	1
1.2 Waarom een schoolondersteuningsprofiel?.....	1
1.3 Het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.....	1
1.4 Relatie met schoolplan, jaarplan en schoolgids.....	1
1.5 Begrippen en afkortingen.....	2
1.6 De wettelijke context.....	4
1.7 Procedures.....	4
1.8 Bijlagen.....	4
2. Algemeen.....	5
2.1 Wat is passend onderwijs?.....	5
2.2 Samenwerking binnen het samenwerkingsverband Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland (PPO-NK).....	5
2.3 Ouders en kind.....	5
3. Onderwijsondersteuning.....	6
3.1 Visie op onderwijsondersteuning en de ambitie.....	6
3.2 Onze uitgangssituatie.....	6
3.2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen.....	7
3.2.2 Onze leerlingpopulatie.....	8
3.2.3 Opvoedsituatie thuis.....	11
3.2.4 Sociaal netwerk.....	12
3.3 Inrichting onderwijsondersteuning.....	12
4. Ons schoolondersteuningsprofiel.....	13
4.1 De leerling heeft specifieke behoefte aan een leeromgeving die voorspelbaar en gestructureerd is.....	13
Aanpakken die de school ter beschikking heeft.....	13
4.2 De leerling heeft specifieke behoefte aan uitdagend en aangepast onderwijs binnen een eigen leerlijn, omdat hij/zij naar verwachting het fundamentele niveau (1F) niet haalt.....	14
Aanpakken die de scholen ter beschikking hebben.....	14
Ambitie.....	15
4.3 De leerling heeft specifieke behoefte aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verdergaat dan het bestaande curriculum.....	15
Aanpakken die de school ter beschikking heeft:.....	15
Ambitie.....	16

4.4	De leerling heeft specifieke behoefte aan een taalrijke leeromgeving, waarbij hij/zij taalvaardigheden ontwikkelt in een communicatief ingestelde omgeving waarbij er veel interactie is tussen spreker en ontvanger.	16
	Aanpakken die de school ter beschikking heeft.....	16
4.5	De leerling heeft specifieke behoefte aan oplossingsgerichte gedragsinterventietechnieken die de leerling zelfstandig toepast in verschillende situaties.....	16
	Aanpakken die de school ter beschikking heeft.....	16
4.6	De leerling heeft specifieke behoefte aan passend leesonderwijs om leeftijdsadequate teksten te lezen en te begrijpen.....	16
	Aanpakken die de school ter beschikking heeft.....	16
4.7	De leerling heeft specifieke behoefte aan passend rekenonderwijs om leeftijdsadequate rekenstrategieën toe te passen.....	17
	Aanpakken die de school ter beschikking heeft.....	17
4.8	De leerling heeft specifieke behoefte aan een aangepaste, compenserende en toegankelijke omgeving (lichamelijk, audiologisch en/of visueel).....	17
	Aanpakken die de school ter beschikking heeft.....	17
4.9	De leerling heeft specifieke behoefte om zijn/haar leren te ontwikkelen en zichzelf bij te kunnen sturen in het leren (executieve functies).	17
	Aanpakken die de school ter beschikking heeft.....	17
	Ambitie	17
4.10	Overige ondersteuningsbehoeften.....	18
	Aanpakken die de school ter beschikking heeft.....	18
5.	Extra ondersteuning: ondersteuningsniveaus en werkwijze.....	18
5.1	Ondersteuningsniveaus.....	18
5.2	Werkwijze	19
	Overleg tussen school en ouders	19
	Overleg met andere professionals	20
	TOP dossier	20
	Werkgebieden.....	20
	Meer over de werkwijze	20
6.	Grenzen aan de ondersteuning van onze school.....	21
	Onze ambitie	21
	Als we tegen grenzen aanlopen... ..	21

1. Inleiding

1.1 Wat is een schoolondersteuningsprofiel?

In het schoolondersteuningsprofiel leggen we ten minste eenmaal per vier jaar vast welke ondersteuning onze school kan bieden aan leerlingen die dat nodig hebben. Ook staat erin welke ambities onze school heeft voor de toekomst. We nemen ons profiel ieder jaar opnieuw door en passen het dan aan op kleine onderdelen (actualiseren).

Leerkrachten, schoolleiding en bestuur stellen samen het profiel op. Leerkrachten en ouders hebben adviesrecht via de medezeggenschapsraad.

1.2 Waarom een schoolondersteuningsprofiel?

Op basis van het profiel bekijken we welke expertise we nog moeten ontwikkelen en wat dat betekent voor de (scholing en toerusting van) onze leerkrachten.

Het schoolondersteuningsprofiel is belangrijk voor:

Ouders. Het biedt u informatie – wat kunt u verwachten van de school?

De school. We zetten de beleidslijn uit – wat is onze ambitie?

Collega-scholen in ons werkgebied. We stemmen met elkaar af.

Het samenwerkingsverband. Er ontstaat overzicht over het geheel – bieden de scholen samen een dekkend netwerk?

De inspectie. We leggen verantwoording af.

1.3 Het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband

Het samenwerkingsverband legt alle profielen bij elkaar om te beoordelen of het daarmee een dekkend aanbod Passend Onderwijs kan realiseren. Doel is immers dat alle leerlingen passend onderwijs krijgen. Op basis van de schoolprofielen stelt het samenwerkingsverband de basisondersteuning vast. Dit is de ondersteuning die alle scholen kunnen bieden. Het gaat dan bijvoorbeeld om ondersteuning voor meer- en minderbegaafde leerlingen en om het omgaan met gedragsproblemen.

Ons eigen schoolondersteuningsprofiel vloeit voort uit het ondersteuningsplan van Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland. Dat laatste is een wettelijk verplicht beleidsdocument waarin *het samenwerkingsverband* beschrijft waar het voor staat en hoe het dat organiseert. Het complete ondersteuningsplan is te vinden op de website: www.ppo-nk.nl.

1.4 Relatie met schoolplan, jaarplan en schoolgids

Het schoolondersteuningsprofiel is een onderdeel van onze schoolgids, waarmee we anderen, met name ouders informeren over onze school. Het is terug te vinden op de website.

Het schoolplan is een ander wettelijk document: daarin staat het onderwijskundig beleid, personeelsbeleid en kwaliteitsbeleid beschreven alsmede de ontwikkelpunten van de school, die nader worden uitgewerkt in zgn. jaarplannen. Elke school moet om de vier jaar haar schoolplan evalueren en een plan opstellen voor de volgende vier jaren. De volgende schoolplanperiode is de periode 2019-2023. Het schoolplan ligt ter inzage op de school maar is ook digitaal beschikbaar via onze website. Uiteraard streeft de school altijd naar integratie van al haar beleid dat beschreven staat in de diverse documenten.

1.5 Begrippen en afkortingen

Basisondersteuning	Dit is de ondersteuning die <u>elke school</u> kan bieden aan meer- en minderbegaafde leerlingen, aan kinderen met gedragsproblemen enz. Wat een school extra kan bieden, wordt beschreven in en maakt juist deel uit van het eigen schoolondersteuningsprofiel.
Consulent passend onderwijs	Medewerker van het samenwerkingsverband (bijna altijd een orthopedagoog) die de scholen ondersteunt bij het zoeken naar oplossingen als extra ondersteuning nodig is.
HB-specialist	Leerkracht die een post-HBO-opleiding heeft genoten m.b.t. de uitdagingen rond meer- en hoogbegaafden (HB).
HGW	Handelingsgericht werken. Een manier van werken waarbij de volgende vraag centraal staat: "Wat heeft deze leerling, van deze ouders, in deze klas, bij deze leerkracht, op deze school de komende periode nodig?" Meer informatie o.a. op https://wij-leren.nl/hgw-uitgangspunten.php
IB'er	Intern begeleider. Leerkracht met een bijzondere taak, met name ten aanzien van de ondersteuning van leerkrachten bij kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften. De IB'er coördineert de leerlingenzorg en bewaakt (mee) de kwaliteit van het onderwijs.
Leerplichtambtenaar	Ambtenaar van de gemeente die toeziet op de naleving van de Leerplichtwet en tevens handhaaft.
MDO	Multidisciplinair overleg. Overleg waarbij naast de leerkracht en de ouders ook de intern begeleider aanschuift, de directeur, de consulent van het samenwerkingsverband, de contactpersoon Jeugd en Gezin en mogelijk andere betrokkenen, met als doel te onderzoeken of en hoe extra ondersteuning geregeld moet worden.
Onderwijsbehoeften	Een onderwijsbehoefte is datgene wat een leerling nodig heeft om in een schoolse context zichzelf op een positieve manier verder te ontwikkelen. Het gaat om behoeften op didactisch, maar ook op pedagogisch gebied. Specifieke onderwijsbehoefte Eigenlijk heeft iedere leerling zijn eigen specifieke onderwijsbehoefte. De behoefte is namelijk voor ieder kind net even anders en wisselt voortdurend in de loop van de tijd. Meestal is het echter zo dat behoeften van leerlingen op elkaar lijken en daardoor is de ondersteuning ervan te groeperen. Toch zijn er leerlingen van wie hun onderwijsbehoefte zodanig afwijkt van de rest dat het niet vanzelfsprekend is dat ze automatisch profiteren van de ondersteuning die de leerkracht aan de rest van de groep biedt. Dit is de tweede betekenis van specifieke onderwijsbehoefte. Dit worden ook wel extra ondersteuningsbehoeften genoemd. Het vraagt een breder (ander) handelingsrepertoire van de leerkracht.

- OT** Ondersteuningsteam. Overleg waarbij naast de leerkracht en de ouders ook de intern begeleider aanschuift, de directeur, de consulent van het samenwerkingsverband, de contactpersoon Jeugd en Gezin en mogelijk andere betrokkenen, met als doel samen na te denken over wat er nodig is.
- PPO-NK** Het samenwerkingsverband Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland.
- SOP** Schoolondersteuningsprofiel (dit document dus) waarin beschreven staat welke ondersteuning de school kan bieden naast de basisondersteuning en waarin tevens haar grenzen hieraan zijn aangegeven.
- SWV** Samenwerkingsverband (een regionaal samenwerkingsverband in het kader van de Wet passend onderwijs)
- Schoolgids** De schoolgids is een document voor ouders waarin zij allerlei informatie vinden over een school. De schoolgids van de Rudolf Steinerschool bestaat uit drie delen:
- de eigenlijke schoolgids, waarin het inhoudelijke verhaal over onze school wordt verteld (wordt eens in de vier jaar herwerkt en vastgesteld; alleen digitaal beschikbaar, te downloaden van onze website);
  - het jaarboekje, waarin meer praktische informatie over de school is opgenomen alsook inhoudelijke (beleids)bijstellingen (wordt jaarlijks bijgewerkt en heruitgegeven; op papier én digitaal beschikbaar)
  - het schoolondersteuningsprofiel, waarin beschreven staat hoe de leerlingenzorg op onze school is vormgegeven (wordt eens in de vier jaar herwerkt en vastgesteld, wel jaarlijks kleine updates; alleen digitaal beschikbaar, te downloaden van onze website).
- TOP dossier** TOP dossier is een digitaal platform voor passend onderwijs. TOP staat voor Totaal Ontwikkel Plan.
- TOP dossier is een webbased hulpmiddel waar leerling, ouders, leerkracht en eventuele andere professionals in handelingsgericht in samen werken.
- Meer informatie: www.topdossier.nl
- Werkgebied** Ons samenwerkingsverband is ingedeeld in acht zgn. werkgebieden waarbinnen de scholen met elkaar samenwerken. Wij zijn onderdeel van het werkgebied Almaar Oost.

1.6 De wettelijke context

Elke school is wettelijk verplicht om een schoolondersteuningsprofiel te hebben. Met dit profiel laat de school zien welke extra ondersteuning ze uw kind kan bieden. Daardoor weet u waar u aan toe bent, als het gaat om de mogelijkheden van onze school.

1.7 Procedures

Een schoolondersteuningsprofiel (SOP) wordt eens in de vier jaar opgesteld door schoolleiding, lerarenteam, ouders en bestuur. Via de medezeggenschapsraad (MR) is er wettelijk formele inspraak geregeld. Het bestuur en het samenwerkingsverband stellen uiteindelijk het SOP vast.

Jaarlijks wordt gekeken of het SOP nog actueel is. Indien nodig, wordt het SOP geactualiseerd en na de inspraakprocedure in de MR voorgelegd aan bestuur en samenwerkingsverband.

1.8 Bijlagen

Op een aantal beleidsonderdelen die raken aan het schoolondersteuningsprofiel, is er beleid uitgewerkt en beschreven in aparte beleidsdocumenten. Deze bijlagen zijn te vinden op de website van de school of op te vragen bij de schoolleiding.

- TOP dossier, Handleiding TOP dossier, Stappen en procedures (zie ook www.ppo-nk.nl)
- Toetskalender
- Protocol verlengen en versnellen
- Verzuimbeleid
- Klachtenprotocol
- Pestprotocol
- Protocol voor medische handelingen
- Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling
- Protocol PO-VO (zie www.ppo-nk.nl)
- Protocol leerlingdossier en privacy*
- Dyslexieprotocol*
- Protocol ernstige wiskunde- en rekenproblemen en dyscalculie (ERWD)*

*Op school in te zien.

2. Algemeen

2.1 Wat is passend onderwijs?

Op 1 augustus 2014 trad de **Wet passend onderwijs** in werking (en daarmee een ander stelsel voor extra onderwijsondersteuning). Passend onderwijs heeft tot doel om zo goed mogelijk onderwijs te bieden aan ieder kind, ongeacht de extra onderwijs- en ondersteuningsbehoefte.

Passend onderwijs berust op drie pijlers:

- Schoolbesturen/scholen hebben de taak (zorgplicht) om leerlingen een zo goed mogelijke plaats in het onderwijs te bieden.
- Iedere school is verplicht om een ondersteuningsprofiel op te stellen. Op deze wijze is duidelijk welke extra ondersteuning een school kan bieden.
- Scholen, dit zijn reguliere basisscholen, speciale basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs cluster 3 en 4, werken samen in regionale samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Voor onze regio is dat het SWV Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland (www.ppo-nk.nl). Het samenwerkingsverband heeft een ondersteuningsplan opgesteld en is (mede)verantwoordelijk voor een dekkende ondersteuningsstructuur, het toewijzen van de extra ondersteuning en de toelaatbaarheid tot scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs cluster 3 en 4.

2.2 Samenwerking binnen het samenwerkingsverband

Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland (PPO-NK)

Alle basisscholen en scholen voor speciaal (basis)onderwijs in Noord-Kennemerland werken samen in acht werkgebieden. Samen met de veertien betrokken schoolbesturen en gemeenten zorgen ze voor een dekkend onderwijs-ondersteuningsaanbod. Belangrijke partners in ieder werkgebied zijn jeugdzorg en de leerplichtambtenaren van de gemeenten. We zijn met elkaar verbonden, zodat we optimaal kunnen aansluiten als de situatie m.b.t. uw kind daar om vraagt.

Een enkele keer blijkt al tijdens de aanmelding dat uw kind méér nodig heeft dan de school in eerste instantie kan bieden. Soms wordt dat pas in de midden- of bovenbouw duidelijk.

Heeft uw kind extra onderwijsbehoeften? Dan schakelen wij de consulent passend onderwijs van ons werkgebied in. Samen met u gaan we op zoek naar de beste oplossing voor uw kind. Daarbij hanteren we een duidelijk omschreven werkwijze, waarover u meer kunt lezen in hoofdstuk 5. Zo zorgen we ervoor dat alle stappen in de juiste volgorde worden gezet.

2.3 Ouders en kind

Ouders zijn in ons samenwerkingsverband *educatieve partners*. Zij zijn altijd betrokken bij het bepalen van wat er nodig is aan specifieke ondersteuning (passend onderwijs) – zie ook hoofdstuk 5.

Ouders nemen altijd deel aan het multidisciplinair overleg (MDO) met de leerkracht, intern begeleider en de consulent passend onderwijs van het samenwerkingsverband. Ouders zijn partners in de besluitvorming en geven toestemming voor de uitvoering van de gemaakte afspraken. Tijdens het MDO maken we stapsgewijs een passend plan en leggen we afspraken vast. Het TOPdossier, een webbased programma, helpt ons hierbij.

De betrokkenheid van ouders bij de school van hun kinderen draagt sterk bij aan een voorspoedige (leer)ontwikkeling van hun kind. Wij vragen op meerdere manieren betrokkenheid van onze ouders.

Ouders worden veel gevraagd mee te werken aan een fijne school; zij helpen bij het onderhouden van het plein, het schoonhouden van de school, het lezen, verkeerslessen, maar ook het organiseren van bijvoorbeeld jaarfeesten etc.

Ook vragen wij een extra financiële inspanning van onze ouders om het mogelijk te maken lessen te organiseren die horen bij de visie van de vrijeschool, zoals bijv. euritmie en kunstzinnige vakken. Deze lessen zijn ondersteunend aan een brede ontwikkeling van het kind.

Er zijn frequent ouderavonden. Tijdens deze avonden nemen we ouders mee in de vrijeschool-pedagogische aanpak, specifiek voor de leeftijdsfase waarin de kinderen zich bevinden, bespreken we het wel en wee van de klas en worden organisatorische onderwerpen te berde gebracht.

Er worden tienminutengesprekken georganiseerd waarin ouders en leerkracht met elkaar in gesprek gaan over de schoolse vorderingen en de algemene ontwikkeling van het kind.

Ouders kunnen te allen tijde een afspraak maken met de leerkracht van hun kind – en omgekeerd.

3. Onderwijsondersteuning

3.1 Visie op onderwijsondersteuning en de ambitie

Kinderen leren meer als ze het naar hun zin hebben. De Rudolf Steinerschool maakt deel uit van de Stichting Vrijescholen Ithaka (www.vsithaka.nl), kortweg Ithaka genoemd.

Ithaka is een stichting die twaalf vrijescholen in Noord-Holland en één vrijeschool in Zuid-Holland faciliteert om kinderen te laten worden wie ze zijn. Voor Ithaka is basisonderwijs niet het vullen van een vat, maar het ontsteken van een vuur. Daar maken we ons graag sterk voor.

Voor meer informatie over onze visie op onderwijs en over de specifieke aanpak van vrijescholen, verwijzen we u naar de volgende informatiebronnen:

- Onze schoolgids: www.rsteinerschool.nl/snelmenu/onze-schoolgids
- Meer algemene informatie: www.vrijescholen.nl/vrijeschoolonderwijs/#.XCiloFxKhPY

3.2 Onze uitgangssituatie

Onze school telt ong. 225 leerlingen. De kinderen zijn gegroepeerd in negen klassen:

- drie kleuterklassen (kinderen van 4-6 jaar): KK1, KK2, KK3 (vgl. groep 1-2 op een reguliere basisschool)
- zes lagere schoolklassen (kinderen van 6-12 jaar): klas 1, klas 2, klas 3, klas 4, klas 5, klas 6 (vgl. groep 3, groep 4, groep 5 enz. op een reguliere basisschool)

Wij zijn een regioschool. De gezinnen kunnen in nabijheid van de school wonen, maar komen ook uit omliggende dorpen komen als Dirkshorn, Sint Pancras, Broek op Langedijk, Zuid Scharwoude, Sint Maarten enz. Veel ouders kiezen heel bewust voor de vrijeschool vanwege de brede aanpak en het rijke onderwijs (hoofd, hart en handen).

Vaak hebben onze ouders zelf ook op een vrijeschool gezeten of namen ze er notie van via familie of vrienden. Andere ouders kiezen heel bewust voor de vrijeschool als tegenantwoord op de 'reguliere aanpak'. Weer andere ouders melden zich met hun (vaak al schoolgaande) kinderen vanuit een gevoel van ongenoegen over de huidige school. Zij zijn veelal vanuit een zekere urgentie op zoek naar ander onderwijs en dat is omdat het met hun kind in de huidige setting niet goed gaat.

Wij werken vanuit de overtuiging dat ieder kind recht heeft op een goed verzorgde brede basis. Het sociale aspect is heel belangrijk; elkaar helpen en samen optrekken. Naast rekenen en taal worden de

kinderen geschoold in kunstzinnige vakken, muzikale ontwikkeling, spiritualiteit, verbinding met de natuur, periode-onderwijs (thematisch). Het brede aanbod maakt ons bijzonder.

Door onze eigen uitgangssituatie in beeld te brengen, kunnen we als school beter aansluiten bij de onderwijsbehoeften van onze kinderen en ouders. Deze nemen we ook mee in onze ambities, schoolplan en professionalisering.

Het leren en de ontwikkeling van kinderen wordt beïnvloed door een heel scala aan factoren. Wij hebben daar niet altijd invloed op, maar kunnen er wel zo veel mogelijk rekening mee houden in het belang van de kinderen.

Factoren die van invloed zijn op het leren en de ontwikkeling van kinderen:

- Maatschappelijke ontwikkelingen
- Factoren leerlingen
- Factoren thuissituatie
- Factoren sociale netwerk

3.2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen

Scholen hebben een maatschappelijke opdracht die in feite versterkt wordt met de invoering van de Wet passend onderwijs. We dragen zorg voor een optimale omgeving, waarin alle kinderen zich veilig kunnen ontwikkelen en hun talenten leren benutten om als volwaardig mens te leven. We bereiden leerlingen voor op de toekomst, zodat zij als volgende generatie de verantwoordelijkheid kunnen nemen voor zichzelf, mens en milieu. De school is in feite de oefenplaats voor het kind dat zich later als volwassene in de wereld met zichzelf én met de wereld op gezonde wijze zal moeten verhouden.

In onze maatschappij zien we de volgende tendensen:

- ▣ Het aantal kinderen met uiteenlopende onderwijsbehoeften neemt toe. Met passend onderwijs als uitgangspunt en wettelijke context worden deze kinderen op de school in de buurt aangemeld. Om zo goed mogelijk aan te sluiten op de belangrijkste onderwijsbehoeften, werken we volgens de handelingsgericht methodiek¹. We kijken vooral preventief naar wat de leerling nodig heeft. De toenemende verschillen tussen kinderen vragen van scholen maatwerk.
- ▣ Het sociale verkeer is veranderd door sociale media. Kinderen groeien op met dagelijks gebruik van computer, smartphone en tablet. De digitalisering van de samenleving maakt veilige digitale communicatievaardigheden voor kinderen steeds belangrijker. Deze ontwikkeling heeft ook gevolgen voor het leren en het opdoen van kennis. Vaardigheden als samen delen, samen leren en samen creëren, kritisch denken, problemen oplossen zijn belangrijker en complexer geworden.
- ▣ De ouderpopulatie is divers. Er zijn meer verschillende manieren van opvoeden. Opvoedingsoriëntaties worden beïnvloed door herkomst, geloof, sociale status en opleiding. Ouders vormen voor kinderen de context waarin ze opgevoed worden. Partnerschap tussen ouders en school is dan ook belangrijk om elkaars opvoedingsoriëntatie te begrijpen én af te stemmen in het belang van het kind.
- ▣ Niet alle kinderen worden grootgebracht in wat we een traditionele gezinssituatie willen noemen, met een vader, een moeder, een of meerdere broers/zussen. Er is sprake van gebreken gezinnen, samengestelde gezinnen, eenoudergezinnen enz.

---

¹ Handelingsgericht werken, HGW, is cyclisch oplossingsgericht en kent 4 fasen: waarnemen-begrijpen-plannen-realiseren. Bron N. Pameijer <http://wij-leren.nl/hgw-pameijer.php>

Wij werken met Regenbooglessen (sociaal-emotioneel lesmateriaal) , ter ondersteuning van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.

Ook werken wij met een duidelijk protocol van Ithaka voor gescheiden ouders t.a.v. informatieverstrekking vanuit school. Wij zijn er voor het belang van het kind. Daarom houden wij ons afzijdig van conflicten tussen gescheiden ouders op school. De verantwoordelijke ouder stelt leerkrachten op de hoogte wie hun kind komt ophalen. Dat is de ouder met het ouderlijk gezag. Als ouders daarvan afwijken stellen zij ons hiervan op de hoogte.

3.2.2 Onze leerlingpopulatie

- Uit de analyse van de leerlingenpopulatie² van de Rudolf Steinerschool blijkt dat 21% van de leerlingen te maken heeft met een gebroken gezinssituatie. Het gaat om een behoorlijk aantal leerlingen (47). 6% wordt opgevoed door een alleenstaande ouder (12). Wij anticiperen hierop door deze kinderen te ondersteunen op emotioneel gebied door onze zorg, aandacht , betrokkenheid, regels en structuur, waardoor er rust is op school en er een veilig klimaat heerst.
- 15% van onze leerlingen is zij-instromer, d.w.z. dat deze kinderen op een andere school zijn gestart en pas later naar onze school kwamen, soms om praktische redenen (bijv. een verhuizing), vaker echter uit onvrede met de eerste school.

Dit is niet terug te zien in de resultaten. De zij-instromers scoren gemiddeld qua leerprestaties. Van de zij-instromers is er 1 leerling met een diagnose. Wel zijn er van de 19 zij-instromers 2 kinderen met dyslexie en 2 kinderen met vermoeden van dyslexie.

De zij-instromers in klas 6 stromen uit op niveau vmbo bb/kb (2), vmbo-tl (1), havo (5), havo/vwo (1) en VWO (1) (cijfers juli 2017).

- 8% van de leerlingen heeft een diagnose (10 leerlingen). Wij anticiperen hierop door regelmatig overleg te hebben met leerkracht, IB'er, de ouders en externe instanties om informatie en advies uit te wisselen en de voortgang in de gaten te houden.
- Het opleidingsniveau van de ouders is vrij hoog te noemen en heeft daarom geen invloed op de bekostiging van de school (basisbekostiging). De meeste ouders kiezen heel bewust voor het vrijeschoolonderwijs. Dat betekent voor onze ambitie dat wij de lat hoger willen leggen t.a.v. kinderen die meer kunnen en willen, de zgn. plusleerlingen.

De afgelopen jaar drie jaren hebben we besteed aan scholing op het gebied van hoogbegaafdheid. Dit leidt tot een betere aanpak van zgn. meerkunners en hoogbegaafde kinderen. Op de Rudolf Steinerschool kiezen we naast een aanpak in de klas (compacten en verrijken) voor het werken met enkele plusklasjes waar de kinderen aan het werk gaan o.b.v. een specialist hoogbegaafdheid (met steun van het samenwerkingsverband).

We hebben een werkgroep *Rijk leren* o.l.v. Hella Toet, HB-specialist. In deze werkgroep werken we nauw samen met vrijeschool De Sterrenzanger (Oudorp).

Om het onderwijsproces zo goed mogelijk af te kunnen stemmen op de totale populatie, brengen wij op de volgende bladzijden de algemene kenmerken van de leerlingen hierbij in beeld. Het gaat daarin om de volgende kenmerken:

- Leerstijlen en motivatie
- Taalsituatie.
- De 10 clusters in onderwijsbehoeften
  1. De leerling heeft specifieke behoefte aan een leeromgeving die voorspelbaar en gestructureerd is.

---

² N.B. De cijfers dateren uit 2017, ze geven een redelijke indicatie, ook voor de komende jaren.

2. De leerling heeft specifieke behoefte aan uitdagend en aangepast onderwijs binnen een eigen leerlijn, omdat hij/zij naar verwachting het fundamentele niveau (1F) niet haalt.
3. De leerling heeft specifieke behoefte aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verdergaat dan het bestaande curriculum.
4. De leerling heeft specifieke behoefte aan een taalrijke leeromgeving, waarbij hij/zij taalvaardigheden ontwikkelt in een communicatief ingestelde omgeving waarbij er veel interactie is tussen spreker en ontvanger.
5. De leerling heeft specifieke behoefte aan oplossingsgerichte gedragsinterventietechnieken die de leerling zelfstandig toepast in verschillende situaties.
6. De leerling heeft specifieke behoefte aan passend leesonderwijs om leeftijdsadequate teksten te lezen en te begrijpen.
7. De leerling heeft specifieke behoefte aan passend rekenonderwijs om leeftijdsadequate rekenstrategieën toe te passen.
8. De leerling heeft specifieke behoefte aan een aangepaste, compenserende en toegankelijke omgeving (lichamelijk, audiologisch en/of visueel).
9. De leerling heeft specifieke behoefte om zijn/haar leren te ontwikkelen en zichzelf bij te kunnen sturen in het leren (executieve functies).
10. Andere ondersteuningsbehoeften...

Leerstijl en motivatie van de leerlingen

Het afgelopen schooljaar zijn er in totaal...

- 2 leerlingen verwezen naar het Speciaal Basisonderwijs (SBO)
- 1 leerling verwezen naar het Speciaal Onderwijs (SO)
- Hebben 20 leerlingen extra ondersteuning gekregen in school.
- Heeft 1 leerling een eigen leerlijn gehad

Afgelopen 4 jaar zijn er in totaal...

- 1 leerling verwezen naar het Speciaal Basisonderwijs (SBO)
- 2 leerlingen verwezen naar het Speciaal Onderwijs (SO)
- Hebben 25 leerlingen extra ondersteuning gekregen in school.
- Hebben 2 leerlingen een eigen leerlijn gehad.

Deelname aan het onderwijs

		Aantal/%
Schoolloopbaan/doubleren	kleuterverlenging	0
	klas 1-2	0
	klas 3-4	0
	klas 5-6	0
Ziekteverzuim	klas 1-2	1 niet langdurend
	klas 3-4	1 niet langdurend
	klas 5-6	1 niet langdurend
Thuiszitters	klas 1-2	0
	klas 3-4	0
	klas 5-6	0
Schorsing	klas 1-2	0
	klas 3-4	0
	klas 5-6	0

Uitstroom afgelopen schooljaren

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
vwo	4	6	9	10	6					
havo / vwo	5	4	5	2	2					
havo	3	7	4	8	6					
vmbo-t / havo	5	5	4	3	6					
vmbo-t (mavo)	7	8	4	3						
vmbo-gl										
vmbo-kb	3		1	1	2					
vmbo-bb	1	1	4	1						
vmbo-bb met LWOO	2	1								
vso				1						
totaal # leerlingen	30	32	31	29	22					

(< schoolgids 2018-2019)

Geboden extra ondersteuning

Afgelopen schooljaar op basis van de verschillende clusters van onderwijsbehoeften. Uitgedrukt in percentages

Onderwijsbehoeften	%	Onderwijsbehoeften	%
specifieke behoefte aan een leeromgeving die voorspelbaar en gestructureerd is.	3%	specifieke behoefte aan oplossingsgerichte gedragsinterventietechnieken die de leerling zelfstandig toepast in verschillende situaties.	2%
specifieke behoefte aan passend leesonderwijs om leeftijdsadequate teksten te lezen en te begrijpen.	5%	specifieke behoefte aan uitdagend en aangepast onderwijs binnen een eigen leerlijn, omdat de leerling naar verwachting het fundamentele niveau (1F) niet haalt.	1%
specifieke behoefte aan passend rekenonderwijs om leeftijdsadequate rekenstrategieën toe te passen.	1%	specifieke behoefte aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verder gaat dan het bestaande curriculum.	2%
specifieke behoefte aan een aangepaste, compenserende en toegankelijke omgeving (lichamelijk, audiologisch en/of visueel).	0%	specifieke behoefte aan een taalrijke leeromgeving, waarbij taalvaardigheden worden ontwikkeld in een communicatief ingestelde omgeving waarbij er veel interactie is tussen spreker en ontvanger.	1%
specifieke behoefte om het leren te ontwikkelen en zichzelf bij te kunnen sturen in het leren (executieve functies).	1%	anders, namelijk:	0%

Conclusie: we zien globaal de volgende drie onderwijsbehoeften:

- Structuur; heldere wederzijdse verwachtingen
- Veelzijdig aanbod; vele talenten aanspreken
- Ruimte voor eigenheid; wie ben jij?! Ik ben nieuwsgierig naar je.

3.2.3 Opvoedsituatie thuis

Op basis van de volgende factoren* analyseren wij de thuissituatie van de leerlingen.

		Aantal
Gezinssamenstelling (Bron ParnasSys)	Beide ouders Samengesteld gezin Eenoudergezin	0 0 12
Leefstijl	1. Goede relatie met ouders, voldoende houvast, oplossingsgericht, veiligheid, bewegen. 2. Regelmatig ruzie, eenzaamheid, onveilig voelen.	geen informatie
Opvoedingsoriëntatie	1. Regels zijn leidend (op een strikte manier orde en regelmaat naleven, meer sturing door de volwassenen, leren luisteren; doen wat de autoriteit zegt) 2. Autonomie (meer ruimte voor het dragen van eigen verantwoordelijkheid, kritisch denken, rechtvaardig zijn en omgaan met gevoelens en emoties) 3. Oplossingsgerichte oriëntatie (stimuleren van probleemoplossend vermogen, creatief denken) 4. Actieve geloofsbelijdenis	geen informatie
Geboorteplaats leerlingen	<i>Nederland</i> <i>Europa</i> Noord-Amerika Zuid-Amerika Azië Afrika Oceanië	vetgedrukt is van toepassing
Geboorteplaats ouders	<i>Nederland</i> <i>Europa</i> Noord-Amerika Zuid-Amerika Azië <i>Afrika</i> Oceanië	vetgedrukt is van toepassing
Hoogste opleidingsniveau	basisonderwijs <i>voortgezet onderwijs</i> <i>mbo</i> <i>hbo</i> <i>wo</i>	vetgedrukt is van toepassing
Hoogste inkomensniveau	bovenmodaal modaal beneden-modaal	geen informatie
Woonadres leerlingen	<i>Uit wijk</i> <i>Uit gemeente</i> <i>Buiten gemeente</i>	nog niet uitgezocht
Keuze school	locatie dicht bij huis <i>visie – schoolconcept</i> overig	geen informatie

* Bron indicatoren - Sociaal Cultureel Planbureau.

Noodzakelijke ondersteuningsbehoeften ouders

Betrokkenheid / participatie in de school

Ouders stellen informatie op prijs en hebben graag meer inspraak in beleid en keuzen die met betrekking tot het functioneren van de school en het onderwijs worden gemaakt..

Ouders zijn ook in praktisch-organisatorische zin graag betrokken.

Ondersteuning

Ouders staan over het algemeen open voor ondersteuning en stellen zich kwetsbaar op. Hoe stimuleer ik goed gedrag? Wat heeft een kind nodig om een schooldag goed te starten? In samenspraak met de leraar en IB worden de juiste beslissingen genomen.

Ouders wensen open contact.

3.2.4 Sociaal netwerk

Het sociaal netwerk van de populatie kan ruim worden geïnterpreteerd. Daar we een regio-school zijn en veel kinderen niet in de buurt van de school wonen is er minder vaak sprake van een "buurt-verbinding".

Ontwikkelingen binnen zorg en jeugdhulp;

Netwerk, sportverenigingen, ...

De wijk

Problematiek, wijkpreventie, ...

Demografische ontwikkelingen

Nieuwbouw; de wijk Vronermeer-Noord wordt volop gebouwd en zal ook aan de groei van de vrijescholen bijdragen. Het is de vraag op welke wijze wij eventueel deze groei kunnen opvangen, want op dit moment zijn de klassen van de scholen (zeker in de kleuterbouw) vol. Er zijn wachtlijsten opgesteld en we hanteren een aannamebeleid (www.rsteinerschool.nl/contact/aanmelden).

3.3 Inrichting onderwijsondersteuning

Onze aanpak is er in alle opzichten op gericht dat kinderen optimaal kunnen leren en zich ontwikkelen. Hierbij stimuleren we een ontwikkeling in de brede zin van het woord (het leren van kinderen in vele opzichten: motoriek, cognitie, kunstzinnigheid, creativiteit, muzikaliteit enz.) en proberen we belemmeringen in de ontwikkeling en/of het leren te voorkomen of (zoveel als mogelijk) weg te nemen. We maken werk van een sterk didactisch en pedagogisch klimaat. Zie onze schoolgids.

Dit betekent niet dat we belemmeringen altijd kunnen voorkomen. We willen (mogelijke) belemmeringen in het leren en/of de ontwikkeling van een kind vroegtijdig signaleren. Daarvoor hebben we een handelingsgerichte ondersteuningsstructuur ingericht volgens de principes van *Handelingsgericht werken* (HGW).

Hoe wij precies vorm en inhoud geven aan (extra) ondersteuning staat beschreven in dit schoolondersteuningsprofiel alsook in onze schoolgids.

Onze ondersteuningsstructuur sluit aan op de werkwijze van ons samenwerkingsverband Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland. Zie hoofdstuk 5.

4. Ons schoolondersteuningsprofiel

Dat wat onze school aan kinderen kan bieden zónder extra ondersteuning van buiten, valt onder de zgn. basis- en lichte ondersteuning. De basisondersteuning wordt bepaald door wet- en regelgeving, door de afspraken binnen het samenwerkingsverband én door onze eigen ambitie en visie.

In dit hoofdstuk geven we inzicht in ons schoolondersteuningsprofiel. Dat doen we aan de hand van *Tien clusters van onderwijsbehoeften*. Een cluster met de daarbij horende aanpak heet een arrangement. Daarnaast laten we met het profiel zien waarin we ons verder willen ontwikkelen.

Bron clusters: TOP dossier (groeidocument). TOP staat voor Totaal Ontwikkel Plan.

4.1 De leerling heeft specifieke behoefte aan een leeromgeving die voorspelbaar en gestructureerd is.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft

- In de kleuterklassen staat het leren door nabootsing centraal. Kinderen ontwikkelen zich door na te doen en over te nemen. De structuur is sterk, de voorspelbaarheid is groot. Prestatiegericht en schools leren is nog niet aan de orde. Leraren observeren en volgen de ontwikkeling van de kinderen en dagen hen uit middels spel en beweging.
- Er ligt een duidelijk ritme besloten in het jaar; wij volgen de seizoenen en vieren de feesten die daarbij horen. Het vieren van de feesten is een rijke traditie waar altijd met veel enthousiasme naar uitgekeken wordt door kinderen, leraren en ouders.

Dit ritme komt ook tot uitdrukking in onze seizoentafels. Daarnaast zijn wij behoudend met nieuwe impulsen van buitenaf, wij zijn kritisch op het grote aanbod aan projecten die ons tussentijds aangeboden wordt.
- Elke dag kent een vaste opstart; hand schudden bij de deur, spreuk, lezen, een vast ochtendbegin. Zang, gedicht, kort gesprek en een vooruitblik op de dag hoort daarbij.

Om de kinderen te laten uitgroeien tot evenwichtige volwassenen, richt de vrijeschool zich in haar onderwijs op de verschillen van kinderen en om effectief te zijn op de verschillende fasen waarin de ontwikkeling zich bevindt. De ontwikkeling van zowel het denken, als het voelen en willen (hoofd, hart en handen) krijgen in het leerplan een gelijkwaardige plaats. Op de vrijeschool worden alle vermogens van een kind aangesproken, zodat ieder kind zijn kwaliteiten optimaal en vrij kan benutten.

Hierbij staan algemene menselijke waarden zoals gemeenschapszin, respect en compassie centraal. Deze worden niet opgelegd, maar als basisgevoelens in de lessen en in de omgang met elkaar bewust gewekt.

Onze aanpak is gebaseerd op het mensbeeld uit de antroposofie: een visie op de mens, die bestaat uit lichaam, ziel en geest, een combinatie van menselijke groei, innerlijke ontwikkeling en geestelijke verruiming. Daar is het onderwijsaanbod op afgestemd. Zowel bij de kleuters als de leerlingen in het primaire onderwijs. Onderwijs dat laat zien, uitdaagt en inspireert.

De lessen kennen een opbouw binnen de dag en in het ritme van het jaar (periodeonderwijs), concluderen en abstraheren zijn schitterende vermogens. Naast begrijpen en onthouden leert de vrijeschool kinderen ook inzien hoe ze tot een gedachte en een eigen oordeel kunnen komen. Nadenken en zelfstandig oordelen is veel meer dan kennis kunnen reproduceren.

In alle lessen, dus ook bij het taal- en rekenonderwijs is er beweging. Het is niet alleen belangrijk dat een kind de lesstof volledig begrijpt, maar ook dat het er volop mee bezig is. Daarom wordt er veel met handen en voeten gewerkt: klappen, lopen, rennen, springen, dansen horen in elke les thuis. Door beweging in het lichaam komen de fijne verbindingen in de hersenen tot stand.

Vanaf klas 3 worden extra (praktische) lessen aangeboden; gymnastiek, tuinbouw, houtbewerken en techniek.

In het vrijeschoolonderwijs worden veel verhalen verteld. Ieder leerjaar heeft zijn eigen thema. De verhalen zijn zo uitgezocht dat ze precies passen bij de leeftijd van de kinderen. De verhalen over goed en kwaad, over keuzes maken, over moeilijke opdrachten, geven richting zonder gemoraliseer. De verhalen kunnen uitgangspunt zijn voor de lessen. Ieder leerjaar krijgt op deze manier een eigen karakter.

De natuur speelt een grote rol in het schoolleven. De kinderen van de kleuterklas maken een dag per week een (lange) wandeling in de natuur. Om dicht bij zichzelf en bij elkaar te komen. Ook spelen natuurlijke materialen in de school en om mee te werken een belangrijke rol. De vrijeschool haalt voor alle leerlingen de natuur in de school en de school naar de natuur door te werken, te spelen en te leren met en van natuurlijke materialen. Ook ontdekken we samen wat de natuur voor jou en ons betekent. In de klas vind je een tafel met producten van het seizoen en een uiting van het seizoensfeest dat wordt gevierd.

De school kent vele vormen van kunstzinnig bezig zijn: toneel, muziek, dans, vormtekenen, schilderen, boetseren etc. Dit maakt het hart sterk en er is geen beter middel tegen onrust dan dans, muziek en toneel.

Euritmie is het vak dat als bewegingskunst alle vakken ondersteunt. Dit is kunstzinnig bewegingsonderwijs met begeleiding van pianomuziek. Leren met gevoel, leren door bewegingen, letters en woorden verbeelden, dansend leren. Muziek (zingen, fluitles) speelt al vanaf de kleuterklassen een belangrijke rol.

Ouders kiezen bewust voor een vrijeschool, omdat onze visie en het lessysteem ze aanspreekt. Niet alleen kinderen uit de omgeving van de school genieten bij ons onderwijs, wij hebben ook veel leerlingen die in andere delen van Alkmaar wonen en zelfs buiten de stad. Het contact met de ouders is in de vrijeschool intensief te noemen. Ouders worden nauw bij het onderwijs betrokken. Samen met de leerlingen vormen leerkrachten en ouders een drie-eenheid. Om optimaal profijt van het onderwijs te hebben is het buitengewoon waardevol als ouders thuis rekening houden met wat er op school wordt aangereikt. Natuurlijk is de vrijheid van ouders hierbij het uitgangspunt.

4.2 De leerling heeft specifieke behoefte aan uitdagend en aangepast onderwijs binnen een eigen leerlijn, omdat hij/zij naar verwachting het fundamentele niveau (1F) niet haalt.

Aanpakken die de scholen ter beschikking hebben

- De school heeft een breed ontwikkelingsaanbod waardoor het kind altijd op andere deelgebieden wel mee kan komen (zie ook 4.1), wat goed is voor het zelfvertrouwen van het kind.
- De school heeft specialisten op het gebied van taal, rekenen en hoogbegaafdheid.
- De school heeft een specialist (remedial teacher) die extra ondersteuning kan bieden aan kinderen die voor een periode intensieve begeleiding kunnen gebruiken.

- De school heeft een ervaren intern begeleider die de wetten van de aangepaste leerlijnen goed kan toepassen en daarin de leerkracht en ouders kan ondersteunen. Denk ook aan het opstellen van het TOP-dossier.
- De school heeft een pedagogisch klimaat gecreëerd waarbij verschillen normaal en geaccepteerd zijn.
- De school maakt bewust keuzes voor toetsing (bijv. SVT-Boom-toetsen i.p.v. Cito).
- De school geeft extra instructie om het inzicht en toepassing te versterken door stapsgewijs te schakelen van concreet naar symbolisch naar abstract.
- De school hanteert verschillende werkvormen en oefenmogelijkheden gericht op het bereiken van de leerdoelen en het tegemoet komen aan de onderwijsbehoeften. Dit doen wij door coöperatief te leren, ICT in te zetten als dit écht een toevoeging is, rekening te houden met verschillende leerstijlen, het (be)noemen van de talenten en mogelijkheden van de leerling.

Ambitie

Wij verbeteren en stimuleren de handelingsbekwaamheid van de individuele leraar blijvend d.m.v. (na)scholing, het interne gesprek en collegiale visitatie. De uitwerking van deze ambitie is vastgelegd in het schoolplan en de jaarplannen, die hierop voortbouwen.

4.3 De leerling heeft specifieke behoefte aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verdergaat dan het bestaande curriculum.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft:

- De school heeft een 'stroom' opgericht voor kinderen die meer dan de basisstof aankunnen en deze stroom noemen we *Rijk leren*. In een werkgroep zitten de interne begeleiders en directie van onze school en van De Sterrenzanger, de RT'er en de HB-specialist. Zij ondersteunen collega's in de school. Er zijn materialen en spellen aangeschaft waar nu ervaringen mee worden opgedaan. De teams zijn geschoold door een deskundige op het gebied van hoogbegaafdheid (www.vrijhoog.nl).
- De school signaleert kinderen die behoefte hebben aan een uitdagende, verrijkende, verdiepende en verbrede leeromgeving, die verdergaat dan het bestaande curriculum bijvoorbeeld met behulp van signaleringslijsten.
- De school gebruikt zowel divergente als convergente denktechnieken. Dit doen wij o.a. met opdrachten die het kritisch en creatief denken stimuleren tijdens het periode-onderwijs.
- De school richt een onderzoekende leeromgeving in om leerlingen te laten excelleren, in de vorm van een plusklas. Dit noemen we de Moerdop. Voor dit initiatief is een actieplan opgesteld door onze HB-specialist en het samenwerkingsverband ondersteunt dit initiatief financieel gedurende twee jaar.
- De school werkt opbrengstgericht. Tweemaal per jaar worden er methode-onafhankelijke toetsen afgenomen (SVT Boom) die worden gebruikt om de kwaliteit van het onderwijs te monitoren. Na elke toetsweek worden er plannen van aanpak opgesteld voor de komende periode. Dit betreft de vakken rekenen, technisch en begrijpend lezen, spelling.

De opbrengsten worden ook gedeeld met de andere Ithaka-scholen, zodat we met en van elkaar kunnen leren.

Ambitie

Met de in gang gezette procedure willen wij deze groep kinderen beter bereiken en dat blijkt uit het feit dat ze met meer welbevinden naar school gaan. Zij ontwikkelen zich beter en dat blijkt ook uit de School Vorderingen Toets (SVT) van Boom. Ook ouders koppelen ons deze waarneming terug en zijn tevreden over de aanpak van hun kind. Ouders willen we ook (blijvend) betrekken bij het aanbod.

4.4 De leerling heeft specifieke behoefte aan een taalrijke leeromgeving, waarbij hij/zij taalvaardigheden ontwikkelt in een communicatief ingestelde omgeving waarbij er veel interactie is tussen spreker en ontvanger.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft

- De lesstof van de school is opgebouwd in leerjaren, ontwikkelingsfasen en daaraan gekoppelde vertelstof. Deze vertelstof is de kapstok voor de ontwikkeling van rijke taal. Denk aan sprookjes, mythen, fabels en sagen.
- Er is een rijke bibliotheek en een taal-leescoördinator die nauw betrokken is bij het taal/lees-onderwijs in alle klassen.
- De vertelstof wordt met regelmaat uitgespeeld en op vele verschillende manieren verwerkt.
- Wij hanteren de leesmethodiek van ZLKLS (Zo Leren Kinderen Lezen en Spellen) en voeren dat door de hele school met de spellingsmethode STAAL (behorend bij ZLKLS).
- Zie ook het leerplan van de vrijeschool (<http://ikzierondindewereld.nl>) en onze schoolgids.

4.5 De leerling heeft specifieke behoefte aan oplossingsgerichte gedragsinterventietechnieken die de leerling zelfstandig toepast in verschillende situaties.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft

- De school staat bekend om haar bijzondere sociale (veilige) sfeer. Als ongewenst gedrag zich voordoet dan wordt daar adequaat en snel op gereageerd, kinderen en ouders worden dan betrokken. De school heeft wenselijk gedrag duidelijk omschreven alsook hoe te handelen bij ongewenst gedrag. We gebruiken een duidelijk plan van aanpak als zich pestsituaties voordoen (pestprotocol).
- Het team is geschoold in de Regenboogtraining; dit is een sova-training die is ontwikkeld vanuit de begeleidingsdienst vrijescholen (www.bvs.nl, www.regenboogtraining.nl).
- De school ziet ongewenst gedrag als een schoolprobleem wat zich dus niet beperkt tot een aantal kinderen of een klas.

4.6 De leerling heeft specifieke behoefte aan passend leesonderwijs om leeftijdsadequate teksten te lezen en te begrijpen.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft

- Zie punt 4.4.

4.7 De leerling heeft specifieke behoefte aan passend rekenonderwijs om leeftijdsadequate rekenstrategieën toe te passen.

Aanpakken die de school ter beschikking heeft

- De leerkrachten signaleren leerlingen met rekenproblemen tijdig door systematisch toetsen te analyseren.
- De school heeft een rekencoördinator die samen met IB'er en de klassenleerkracht de kinderen in hun ontwikkeling volgt.

4.8 De leerling heeft specifieke behoefte aan een aangepaste, compenserende en toegankelijke omgeving (lichamelijk, audiologisch en/of visueel).

Aanpakken die de school ter beschikking heeft

In overleg met ouders kan altijd bekeken worden of wij aan bijzondere verzoeken kunnen voldoen. Op dit moment zijn er weinig specifieke aanpassingen. Wel zijn de lokalen allemaal gelijkvloers.

4.9 De leerling heeft specifieke behoefte om zijn/haar leren te ontwikkelen en zichzelf bij te kunnen sturen in het leren (executieve functies).

Aanpakken die de school ter beschikking heeft

Wij werken vanuit de algemene menskunde zoals die is beschreven door Rudolf Steiner (antroposofie). Informatie hierover kunt u bijv. vinden op <https://vrijeschoolpedagogie.com>. Wij kijken anders naar (de ontwikkeling van) kinderen dan men gewend is in het 'regulier onderwijs'. Er is natuurlijk ook een behoorlijke overlap, wij gebruiken voor bepaalde begrippen soms andere taal.

Ambitie

De school is op de hoogte van de executieve vaardigheden en leerkrachten kunnen deze herkennen. Dit doen wij door te observeren, te luisteren naar ouders en het kind. Vervolgens stimuleren wij deze vaardigheden door:

- Werkgeheugen: informatie in je geheugen houden bij het uitvoeren van complexe taken. Dit doen wij door complexe taken op te delen in kleine stukken. De kinderen leren zelf een stappenplan te maken en stappen af te vinken.
- Emotieregulatie: emoties reguleren om doelen te behalen of gedrag te controleren. Dit doen wij met een thermometer, een stop-denk-doe-methode.
- Flexibiliteit: flexibel omgaan met veranderingen en tegenslag. Dit doen wij door regelmatig (gezelschap en regenboog)spellen te spelen.
- Taakinitiatie: op tijd en efficiënt aan een taak beginnen in plaats van vluchtgedrag. Dit doen wij o.a. door de leerling een maatje te geven dat hier geen moeite mee heeft.
- Timemanagement: tijd inschatten, verdelen en deadlines halen. Dit doen wij door een timetimer in te zetten. Kinderen te helpen met het inzichtelijk maken van tijds (verloop).
- Metacognitie: een stapje terug doen om jezelf en de situatie te overzien en te evalueren. Dit doen wij door regelmatig tijdens het proces te vragen 'ben ik nog op de goede weg', een korte stop waarbij de leerling benoemt of hij/zij op de goede weg is.

4.10 Overige ondersteuningsbehoeften...

Aanpakken die de school ter beschikking heeft

- Het aanbod van de school is prima terug te lezen op de website en in de schoolgids. Iedereen is daarnaast welkom om de school te bezoeken voor vragen over de onderwijsaanpak.

5. Extra ondersteuning: ondersteuningsniveaus en werkwijze

5.1 Ondersteuningsniveaus

Uw kind krijgt op school de ondersteuning die passend is: zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. We evalueren regelmatig. Is er meer of juist minder nodig? Dan passen we het niveau van ondersteuning aan.

We onderscheiden vijf niveaus van ondersteuning:

- Ondersteuningsniveau 0 basisondersteuning
- Ondersteuningsniveau 1 lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning
- Ondersteuningsniveau 2 extra ondersteuning binnen de school, gericht op preventie en vroegtijdig handelen
- Ondersteuningsniveau 3 extra ondersteuning door externen
- Ondersteuningsniveau 4 speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, S(B)O

Ondersteuningsniveau	Niveau	Jaarplanning	Betrokkenen
Ondersteuningsniveau 0 (basis-ondersteuning)	<u>De basisaanpak (differentiatie).</u> Onderwijsbehoeftes van de leerlingen. Instructie op drie niveaus: <ul style="list-style-type: none"> • instructiegevoelig • instructieafhankelijk • instructie-onafhankelijk	<ul style="list-style-type: none"> • 10minutengesprekken • Toetskalender • Plan van aanpak (PVA) (rekenen, spelling, technisch lezen, begrijpend lezen).	Leerkracht, kinderen.
Zorgniveau 1 (lichte ondersteuning)	<u>Extra zorg binnen de klas.</u> Cognitief, sociaal-emotioneel, motorisch, thuis situatie. Toevoeging aan PVA (anders: apart document)	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgkalender • Leerling- en klasse besprekingen (3x/jaar) • Extra interventies • Kinderbespreking (optioneel)	Leerkracht, kinderen en IB'er. <i>Ouders worden <u>ten minste</u> geïnformeerd.</i> Mogelijk ook team, RT'er, vakleerkrachten, onderwijsassistent

Ondersteuningsniveau 2	<u>Onderzoeksfase, extra ondersteuning, binnen de school.</u> TOP dossier wordt gestart. Toevoeging aan PVA (anders: apart document)	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgkalender • Ondersteuningsteam (OT) 	Leerkracht, kinderen, IB'er, ouders, consulent SWV Mogelijk ook directeur, RT'er, vakleerkrachten, onderwijsassistent, consulent CJG
Ondersteuningsniveau 3	<u>Speciale zorg, extra ondersteuning binnen de school, door externe specialisten.</u> TOP dossier Ontwikkelingsperspectief (OPP)	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgkalender • Multi Disciplinair Overleg (MDO) 	Leerkracht, kinderen, IB'er, ouders, directeur, consulenten SWV en CJG, mogelijk ook externe specialisten
Ondersteuningsniveau 4	<u>Speciaal (Basis)Onderwijs</u> TOPdossier MDO -> MDO T -> TLV (toelaatbaarheidsverklaring)	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgkalender • Multi Disciplinair Overleg (MDO) • OPP (zo nodig) 	Leerkracht, kinderen, IB'er, ouders, directeur, consulenten SWV en CJG, vertegenwoordiger S(B)O, mogelijk ook externe specialisten

5.2 Werkwijze

Om uw kind passend onderwijs te bieden, hanteren alle scholen in Noord-Kennemerland dezelfde werkwijze. Daardoor kunnen we goed samenwerken. Een belangrijk hulpmiddel is het TOP dossier (voorheen: groeidocument). Alle scholen en samenwerkende instanties zoals jeugdhulp en zorg werken met het TOP dossier – vanuit de gedachte: één kind, één plan.

Heeft uw kind extra ondersteuning nodig? Dan bepalen de leerkracht en intern begeleider welk niveau van ondersteuning passend is. Indien nodig schakelen we de consulent van het samenwerkingsverband in.

Overleg tussen school en ouders

We bespreken zorgvuldig wat uw kind precies nodig heeft. Wie is uw kind als persoon? Wat gaat er goed? Wat gaat er minder goed? Wat is er nodig om te zorgen dat het beter gaat? In het zogeheten multidisciplinair overleg (MDO) bent u een belangrijke gesprekspartner. Hierbij is ook de consulent van het samenwerkingsverband aanwezig.

Overleg met andere professionals

Soms worden er ook andere professionals betrokken bij het MDO. Bijvoorbeeld medewerkers van jeugdhulp, gemeente of zorginstellingen. Iedereen brengt zijn eigen gezichtspunt in. Zo ontstaat een gezamenlijk plan voor de juiste vervolgstappen.

TOP dossier

Het TOP dossier is een werkdocument dat ons praktische handvatten biedt om een leerling effectief te ondersteunen. Als ouder wordt u actief betrokken bij het invullen van het TOP dossier.

Doelen van het TOP dossier

Het TOP dossier...

- ... geeft een **goed beeld** van de ontwikkeling en behoeften van een leerling, én van de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht, school en ouders.
- ... is **gespreksleidraad** bij de bespreking van de leerling in het multidisciplinair overleg (MDO).
- ... bevat, indien aan de orde, het **ontwikkelingsperspectief** (OPP) van de leerling.
- ... biedt **eenduidigheid en onderbouwing** van vervolgstappen.
- ... biedt mogelijkheden om met externe jeugdhulpverleners en voortgezet onderwijs samen te werken – **één kind, één plan**.

Werkgebieden

We willen uw kind passend onderwijs dicht bij huis bieden: in ons werkgebied werken alle scholen samen, over de muren van de schoolbesturen heen. Het samenwerkingsverband kent 8 werkgebieden. We bundelen onze krachten, wisselen kennis uit en weten van elkaar welke expertise er is.

Meer over de werkwijze

Voor professionals heeft het samenwerkingsverband de werkwijze beschreven in de 'Handleiding groeidocument' en 'Stappen, procedures en routes' (zie bijlage). Deze zijn ook voor u toegankelijk. Hebt u vragen? U kunt terecht bij de leerkracht, intern begeleider of bij de consultant van het samenwerkingsverband.

6. Grenzen aan de ondersteuning van onze school

Nadat we de behoeften van uw kind goed in kaart hebben gebracht, kan duidelijk worden dat het antwoord op sommige ondersteuningsvragen buiten het bereik van onze school ligt. Deze grens in ondersteuning is niet altijd scherp. Het aangeven van grenzen is maatwerk. Een goede analyse, openheid, eerlijkheid en duidelijkheid zijn belangrijk om de grens van ons kunnen te bepalen.

Uitgaand van wat uw kind nodig heeft (de onderwijsbehoeften), zoeken we desgevallend samen met ouders en het samenwerkingsverband een (andere) passende plek voor uw kind, waar uw kind de zorg en aandacht kan krijgen die het nodig heeft. Een plek die wij – zelfs met extra ondersteuning – niet kunnen bieden. *Het belangrijkste is dat het kind zich optimaal kan ontwikkelen en krijgt wat daarvoor nodig is.*

Onze ambitie

Voor de vrijescholen geldt dat wij het liefst zoveel mogelijk kinderen zouden willen laten profiteren van ons mooie onderwijs. Wij beogen een brede ontwikkeling – echter, een veelzijdig curriculum bieden is niet mogelijk in klassen die té groot zijn. Wij hanteren een norm van maximaal 28 kinderen per klas.

Als we tegen grenzen aanlopen...

Er zijn twee scenario's.

1. Bij nieuwe aanmeldingen wordt altijd zorgvuldig gekeken of er een passende plek is. Daarbij nemen wij een aantal criteria in overweging:

- de grootte van de klas;
- de draagkracht van de klas;
- de draagkracht van de leerkracht;
- de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht en de mate waarin daaraan tegemoet kan gekomen worden;
- de ondersteuningsbehoefte van het team en de mate waarin daaraan tegemoet kan gekomen worden;
- dit alles in relatie tot de onderwijsbehoefte van uw kind.

De mogelijkheden voor het bieden van passende ondersteuning kan in de verschillende klassen om verschillende redenen uiteenlopen.

De eindbeslissing over de (extra) belastbaarheid van de klas en de leerkracht ligt bij de interne begeleider en de schoolleiding, waarbij de stem van de leerkracht een groot gewicht in de schaal legt.

2. Soms gaat het om een leerling die al op onze school staat ingeschreven en les volgt. In de loop der tijd wordt duidelijk dat wij als school tegen onze grenzen aanlopen. Dit uit zich in

- onveilige situaties
- frequente verstoring van de lessen
- frustratie bij leerling, leerkracht en/of klasgenoten

Wij realiseren ons dat het bovenstaande geen lijst is met heldere criteria... Er is echter geen meetlat te vinden waarlangs kinderen, leerkrachten en klassen gelegd kunnen worden. Er zijn zoveel factoren die een rol spelen! Daarom benadrukken wij nogmaals dat elk verzoek open en eerlijk wordt onderzocht...